

JRG 20 | NR 6 | FEBRUARI 2008

PROEFSCHRIFT

WINE & FOOD PROFESSIONAL

SPAANS WIJNCONCOURS: TOP 100 | OOSTENRIJK DAC |
ALLIANCE GASTRONOMIQUE | PIEMONTE | COPA JEREZ

Kruidenierswijn. Dat is Côtes du Roussillon. Sinds jaar en dag al en het zal wellicht ook het lot voor de nabije toekomst zijn. In de Nederlandse supermarkten staan de literflessen Côtes du Roussillon voor een grijpstuiver breed uitgestald. Het heeft tot een imago geleid dat de verscheidenheid en de geweldige kwaliteitssprong in Roussillon tekort doet. ~ Gert Crum

Steeds minder routine in Roussillon

Het etiket 'kruidenierswijn' berokkent de streek schade. En de kwaliteit die de meeste ketens binnen het grootwinkelbedrijf aanbieden niet minder. 'Als dat Roussillon is, laat dan maar.' En dát is Roussillon. Het gebied is leverancier van veel anonieme bulk- en slobberwijnen. Van wat Fransen noemen 'le gros rouge qui tache' – 'de dikke rode wijn die vlekken geeft'. Het is óók Roussillon, want er wordt wel degelijk meer geproduceerd dan dit soort stoffige wijnen.

De consequentie is dat Roussillon steeds meer twee gezichten heeft. Enerzijds kan en wil de streek de rol van leverancier aan de supermarkten niet opgeven – de vele coöperaties moeten van hun spul af en vragen er niet veel voor. Anderzijds is er een groeiende groep ambitieuze producenten die de routine achter zich laten. Zij stoten met goede en soms zeer goede wijnen door naar hogere regionen. De dienstbare mentalité du vigneron verandert in de ondernemende mentalité du viticulteur. Als zo vaak komt de dynamiek van een

nieuwe generatie. En, opvallend maar evenmin verrassend, vooral van een aantal intelligente, onafhankelijk denkende, jonge wijnbouwers. De afgelopen tien jaar is er een machtige kwaliteitssprong gemaakt. Steeds minder talentrijke en hard werkende wijnproducenten in Roussillon laten zich nog gijzelen door het imago van de kruidenierswijn. Roussillon is met verve bezig de routine van de 20e eeuw achter zich te laten. Ça bouge en Roussillon.

Frans Catalonië

Aan de stad Perpignan zie je het. In de hoofdstad van Roussillon voel je het. Andere plaatsen in de streek stralen het eveneens uit. Een niet meteen Franse sfeer. Roussillon is Catalaans. Dat is niet verwonderlijk. De geschiedenis vlak je niet uit. Moet je ook niet willen. Namen als Força Réal (bij Millas) en Latour-de-France, met daar tussenin de Col de la Bataille, vertellen dat hier om het territoire is gevochten tussen de koning van Mallorca en die van Frankrijk. De laatste heeft gewonnen, maar de mensen zijn altijd Catalaans gebleven. Het zal altijd te horen blijven – het Catalaans zit diep in de keel, zoals het diep in de ziel zit. Roussillon is het zuidelijkste wijnbouwgebied van Frankrijk. Het ligt in de uiterste hoek van het land waar Pyreneeën en Middellandse Zee samenkomen. In het departement Pyrénées-Orientales. De Autoroute A9 – la Catalane heet hij toepasselijk – voert naar het dichtbij gelegen Spaanse Catalonië. Des te opvallender is het verschil. In Spaans Catalonië is Priorato nu hot in eigen land en de rest van de wereld van wijnliefhebbers. De wijnen die daar worden geproduceerd van oude stokken van grenache en carignan zijn collectors items, terwijl in Roussillon niet minder originele wijnen van dezelfde oude stokken van dezelfde variëteiten worden gemaakt, die toch nog vaak moeizaam hun weg naar de liefhebber vinden.

Variëteiten van waarde

In Roussillon is grenache de belangrijkste variëteit en gelukkig zijn er heel veel percelen te vinden met oude stokken. Want juist die doen ertoe. Dan ook is grenache een meesterlijke vertaler van het terroir. En, zo blijkt, er zijn weinig wijnbouwgebieden in Frankrijk

met zo'n verscheidenheid aan terroirs als juist Roussillon. Er zijn bodems met graniet, leisteen, gneis, kalksteen, zandkalksteen en alluviale bodems met een mix van rolkeien en klei dan wel kiezels en klei – deze alluviale bodems bestaan uit door rivieren aangevoerd erosiepuin uit de Pyreneeën. Door het bergachtige terrein zijn er tal van exposities ten opzichte van de zon én er zijn zeven verschillende winden – op hoogte, op de berghellingen, kan een snijdende wind waaien. Grenache, gesnoeid in gobelet-vorm, dus als struik laag bij de grond, voelt zich onder dit soort condities als een vis in het water en geeft met de meer dan 2500 uren zon per jaar en minder dan 600 mm neerslag op jaarbasis, fantastisch gezond en rijp fruit. Het probleem is dan evenwel de vinificatie. Grenache is uitermate gevoelig voor oxidatie en moet dus met veel zorg en deskundigheid worden behandeld. Vooral ook als er eventueel sprake is van een houtopvoeding.

Carignan is, net als in Priorato, in Roussillon eveneens van groot belang. Qua areaal is hij nummer twee in Roussillon. Echter, tot voor kort is over de carignan zonder respect gesproken. Hij is lang gezien als een volumebrenger, goed voor bulk- en slobberwijn. Allerlei instanties hebben jaren lang gepleit om carignan zo snel mogelijk te rooien. Nu mogen we ons gelukkig prijzen dat velen in Zuid-Frankrijk misschien niet zo hard lopen en niet van aanpakken weten. Want ondanks alle pleidooien en plannen is de meeste carignan ongeschonden de tijd doorgelopen. Carignan in de vlakte tussen de Autoroute en de zee heeft misschien een negatieve reputatie, maar inmiddels weet men beter als het om oude carignanstokken op magere hellingbodems gaat – en 75 procent van de wijngaarden van Roussillon ligt op hellingen. Producenten waarden carignan in dat geval zelfs bovenmatig. De talentrijke Marjorie Gallet (begin 30), eigenaresse van Domaine Le Roc des Anges in Montner, heeft in totaal 22 hectaren en daarvan is 70 procent beplant met bijna 70-jaar oude carignan. Haar Côtes du Roussillon Vieilles Vignes is een referentiewijn. Zij zegt dat haar wijnen van de carignan die van de nu ook in Roussillon zo populaire syrah met een straatlengte verslaan als het gaat om mineraliteit en elegantie.

Terroir alles bepalend

Maar zoveel gepassioneerde wijnbouwerszielen, zoveel meningen. Jean Boucabelle exploiteert in Corneilla-de-la Rivière een familiedomein van 18 hectaren. Jean heeft klassieke talen en economie gestu-

Globale rangorde oogstjaren van de 21e eeuw voor Côtes du Roussillon en Côtes du Roussillon-Villages:
Beste jaar: 2007, nr.2: 2005, nr.3: 2006, nr.4: 2001, nr.5: 2003, nr.6: 2002 en nr.7: 2000.

deerd en heeft vervolgens vijf jaar als bankier in Parijs gewerkt. Maar het bloed kroop waar het niet gaan kan en Jean is teruggekeerd op het nest. Hij is zijn vader Régis inmiddels opgevolgd. In zijn schitterend gelegen wijngaarden, hoog in de bergen bij Força Réal, staat wel carignan, naast macabeu, mourvèdre, grenache en syrah, maar in zijn topcuvée, Les Orris, ontbreekt de carignan en zit wel minstens 50 procent syrah, aangevuld met grenache en mourvèdre. Het is evenwel een prachtige Côtes du Roussillon-Villages, waarmee de intelligente en gepassioneerde Jean Boubabelle laat zien dat hij tot de eredivisie van Roussillon hoort.

De door mij hogelijk gewaardeerde Jean Gardiès produceert onder andere een Côtes du Roussillon-Villages Tautavel 'Les Falaises' met syrah van de laag gelegen, kleirijke Cirque de Vingrau en grenache van het op 350 meter hoogte gelegen plateau van Génégals en ik geef graag toe dat het een uiterst fijne en elegante wijn is met ook hier mineraliteit en zelfs een zekere delicaatheid. Op Domaine Sarda-Malet wordt de carignan, in 1937 door de grootvader van Jérôme Malet geplant, gekoesterd. Toch is een van de mooiste

cuvées van dit topdomein, de Côtes du Roussillon 'Terroir Mailloles' een compositie van 50 procent of meer mourvèdre, 30 tot 40 procent syrah, aangevuld met grenache noir. Hervé Bizeul van Le Clos des Fées in Vingrau verwerkt in zijn Vieilles Vignes 35 procent van zowel grenache als carignan en 15 procent van zowel lladoner pelut en syrah, terwijl de Clos des Fées is gecomponeerd uit ongeveer gelijke delen grenache, carignan, mourvèdre en syrah en de Socières uit ongeveer gelijke delen grenache, carignan en syrah. De verklaring voor al deze variatie ligt bij alle andere producenten in het terroir. Grenache en carignan staan op droge, arme leestebodems, mourvèdre vooral op zeer warme en droge plekken en syrah staat veelal onder aan de hellingen. Daar waar relatief de nodige klei is. Er is ook niet één waarheid. Roussillon telt immers zeven winden, tientallen terroirs en inmiddels vele, excellent presterende, maar zeer individuele wijnproducenten. Allen met eigen opvattingen en persoonlijke werkwijzen en dus ook allen met uitermate originele wijnen. **PS**

Op de kaart

Meer dan 25 wijndomeinen die Roussillon op de kaart zetten. Côtes du Roussillon en Côtes du Roussillon-Villages: Patricia en Raymond Laporte met Domaine Laporte, Bruno, Marie-Gabrielle en Emmanuel Cazes met Domaine Cazes, Olivier Decelle met Mas Amiel, Catherine en Robert Poudroux met Domaine Poudroux, Denis Ferrer en Bruno Ribière met Domaine Ferrer-Rivière, Jean-Paul Henriques met Domaine Força Réal, Daniel Laffite met Domaine des Soulanes, Franck Piquemal met Domaine Piquemal, Olivier Pithon met Domaine Olivier Pithon, Jean Gardiès met Domaine Gardiès, Alain Razungles met Domaine des Chênes, Pierre Fontanel met Domaine

Fontanel, Jacques Sire met Domaine des Schistes, Jacques Castany en Pascal Dieunidou met Domaine de l'Edre, Sylvie en Charles Faisant met Mas Seguala, Charles Pérez met Domaine du Mas Bécha, Léia en Eric Monné met Ciot de l'Oum, Marjorie Gallet met Domaine Le Roc des Anges, Laurent de Besombes met Domaine Singla, Gérard en Lionel Gauby met Domaine Gauby, Hervé Bizeul met Domaine du Clos des Fées en Suzie en Jérôme Malet met Domaine Sarda-Malet. Collioure: Laetitia Piétri-Clara met Domaine Piétri-Géraud. Zij produceert ook, vanaf de oogst 2002, een witte Collioure van grenache blanc en wat vermentino. De Collioure Blanc L'Écume

2005 is een prachtige wijn, strak droog, wat tannine zelfs, met veel mineraliteit (ziltig en het bittertje van olijven). Zeer origineel en zeer mediterraan. Collioure en Banyuls: Marc en Thierry Parcé en schoonzoon Vincent Legrand met Domaine de la Rectorie. Zij produceren een breed scala mooie wijnen met onder andere Collioure en Banyuls. Jean-Michel Parcé met het uitstekende Domaine du Mas Blanc en La Cave de l'Abbé Rous met eveneens zeer goede Collioure en Banyuls. Maury: Olivier Decelle met Mas Amiel, Catherine en Robert Poudroux met Domaine Poudroux en Marc en Thierry Parcé en schoonzoon Vincent Legrand met La Préceptorie de Centernach.

Waarheen?

- Een perfecte, maar niet goedkope stek om te verblijven en om van daaruit de Roussillon te verkennen is hotel-restaurant La Villa Duflot. Het ligt bij een onaantrekkelijk winkelcentrum in een buitenwijk van Perpignan, maar het hotel-restaurant zelf ligt in een groene oase met palmen en oude olijfbomen. Het heeft een zwembad en een uitstekend restaurant. Het restaurant afficheert zich als restaurant gastronomique en het 25 kamers tellende hotel heeft vier sterren. Zie de site www.villa-duflot.com. Voor contact: telefoon: 00-33.468.56.67.67, mail: contact@villaduflo.com.
- Een uitstekend restaurant is La Galinette in het centrum van Perpignan, vlakbij de rivier Têt. Christophe Comes heeft met zijn kookkunst één ster verdiend in de Michelinids. De prijzen zijn uitermate redelijk en de wijnkaart presenteert de goede wijnen van Roussillon met trots. 23, rue Jean-Payra, Perpignan. Telefoon: 00-33.468.35.00.90.
- Een heerlijk lunchadres is de Grill du Château de Jau in Cases-de-Pène. De familie Dauré heeft er een sfeervolle zaak van gemaakt, met een prima keuken. Er is ook altijd kunst te bewonderen. Telefoon: 00-33.468.38.91.38.
- Is het een bistro, een brasserie of een gastronomisch restaurant? Het doet er niet toe, voor de wijnliefhebber is La Maison du Terroir in Maury een must. De Catalaanse chef Pascal Borrell kookt en sommelier Mathieu Tereins presenteert er de meest verrassende streekwijnen bij. Avenue Jean-Jaurès, Maury. Telefoon: 00-33.468.86.28.28.

Roussillon in één oogopslag

- Totale wijngaardareaal Roussillon: circa 30.000 hectaren. Van dat areaal is ongeveer 25.000⁷ hectaren verdeeld over 9 verschillende appellations. Vier van die AC's zijn voor Vins Doux Naturels, te weten voor Muscat de Rivesaltes, Rivesaltes, Maury en Banyuls (en Banyuls Grand Cru). Van alle VDN uit Frankrijk komt 90 procent uit Roussillon. Het wijngaardareaal voor de vijf AC's met betrekking tot witte, rosé en rode tafelwijnen beslaat nu 8500 hectaren – zie hierna.
- AC Côtes du Roussillon: 118 gemeenten, wijngaardareaal: 5680 hectaren, belangrijkste variëteiten: grenache (noir, gris en blanc), carignan, lladoner pelut, mourvèdre, syrah en macabeu, kleuren: wit, rosé en rood, meer dan de helft van de productie is rood;
- AC Côtes du Roussillon Les Aspres: 37 gemeenten in de regio's Aspres en Albères (in het zuidelijk deel van Roussillon), wijngaardareaal: 35 hectaren, variëteiten: grenache noir, carignan, syrah en mourvèdre, alleen rood;
- AC Côtes du Roussillon-Villages: 32 gemeenten, wijngaardareaal: 1535 hectaren, belangrijkste variëteiten: grenache noir, carignan, lladoner pelut, syrah en mourvèdre, alleen rood;
- AC Côtes du Roussillon-Villages met de namen Caramany (gemeenten Caramany, Bélesta, Cassagnes), Latour de France (gemeenten Latour de France, Cassagnes, Estagel, Montner, Planèzes), Lesquerde (gemeenten Lesquerde, Lansac, Rasiguères) en Tautavel (gemeenten Tautavel en Vingrau), gezamenlijk wijngaardareaal: 650 hectaren, variëteiten: grenache noir, carignan, lladoner pelut, syrah, mourvèdre, cinsault en macabeu, alleen rood.
- AC Colloure: vier gemeenten: Collioure, Port-Vendres, Banyuls-sur-Mer en Cerbère, wijngaardareaal: 600 hectaren, belangrijkste variëteiten: grenache (noir, gris en blanc), syrah en mourvèdre, kleuren: wit, rosé en rood, meer dan tweederde van de productie is rood.